

De Norf

Heeft u ooit van de Norf gehoord? Vast niet. Het is een miserabel stinkend stroompje in Duitsland, dat in natuurhistorisch opzicht nauwelijks meer de moeite waard is. Zo zijn er zo vele zult u denken. Maar nog niet zo lang geleden was het stroomgebied van de Norf alleraardigst. Ook dat zal u niet direkt verbazen. Toch is het riviertje de Norf voor ons zeer interessant omdat wat daar gebeurd is een zekere voorspellende waarde heeft. Zoals bekend wordt vlak over onze oostgrens op haast bovenmenselijk grote schaal bruinkool gewonnen. Deze bruinkoolwinning geschiedt in dagbouw en om dat tot op honderden meters diepte te kunnen doen moet het grondwater tot op die diepte worden weggepompt. Momenteel vloeit het grondwater van Duits gebied naar Nederland maar door verlaging van het grondwaterpeil aan Duitse zijde zal het water zich de andere kant op gaan bewegen. Een groot deel van Limburg dreigt daardoor letterlijk uit te drogen met desastreuze gevolgen voor het milieu. Zoiets verzin ik niet zelf. In een onlangs verschenen, door de regering van het gewest Düsseldorf opgesteld, rapport worden de gevolgen van de bruinkoolwinning catastrofaal genoemd: "Greppels en beken zijn de laatste jaren droog gevallen; alle vochtige natuurgebieden zijn verdwenen; fauna en flora verkommeren. De Norf is nog slechts een miserabel stinkend stroompje. Het maakt daardoor iedereen opmerkzaam op de voor het landschap en het milieu catastrofale veranderingen in de waterhuishouding". Ook een door de dienst gemeentewerken van Mönchengladbach met hulp van de universiteit van Berlijn uitgevoerd onderzoek toont aan dat de gevolgen van de bruinkoolwinning niet beperkt blijven tot de directe omgeving van de groeve. Het stemt tot vreugde dat het provinciaal bestuur van Limburg nu ook een uitgebreid onderzoek laat verrichten naar de invloed van de grootschalige bruinkoolwinning op de grondwaterstand in onze provincie. Mocht wat gevreesd wordt werkelijkheid blijken te zijn, dan zal binnen afzienbare tijd ook in Limburg het beeld van het stroomgebied van de Norf gemeengoed worden.

Deze aflevering van het Natuurhistorisch Maandblad illustreert nogmaals het bijzondere karakter van onze provincie. Br. Leféber vervolgt zijn overzicht van de bijen en wespen die in Maastricht gevonden zijn. De heer Hendrix beschrijft in zijn bijdrage de processen die aan de totstandkoming van het huidige Zuidlimburgse landschap ten grondslag liggen. De heer Cupedo illustreert de uitzonderlijke verscheidenheid aan waardbomen van Maretakken in het Heerlense Aambos. Van de hand van de heer Lenders treft u een bijdrage aan over de Knoflookpad. Deze paddesoort is recent vooral aangetroffen in de nu nog vochtige gebieden langs de Duitse grens....

Douwe Th. de Graaf

Verslagen van de maandelijkse bijeenkomsten

Te Heerlen op 12 december

Libellen behoren tot de opvallendste verschijningen van het gehele dierenrijk. De oude Germanen beschouwden ze dan ook als toegewijd aan de stralende godin Freia.

Reeds in het Carboon, toen de insecten nog maar nauwelijks het luchtruim hadden veroverd, waren de voorouders van onze libellen, de Protodonata, met de jacht in de lucht begonnen. Er waren reuzen bij met een spanwijdte van 70 cm, afmetingen, die nadien nooit meer door een insect zijn bereikt.

Tijdens de evolutie zijn er twee typen ontstaan: Waterjuffers, vrij slanke, sierlijke dieren en Glazenmakers, die fors en robust zijn. Van libellen is bekend dat veel soorten in zwaar vervuild water kunnen overleven (de Witneuslibel). Maar tevens zijn er soorten die alleen in helder, zuurstofrijk water voorkomen o.a.: de Bronlibel en de

Beekjuffers. Heel opvallend hierbij is, dat eerstgenoemde soorten door het voorhanden zijn van zogenaamde "stapstenen", dat zijn waterbekkens, die overal kunnen voorkomen (poelen, gegraven sloten, apaarbekkens langs autowegen) zich massaal kunnen vermeerderen. Dit wil niet zeggen dat het goed gaat met onze 60 libellesoorten: de zeldzamere soorten worden nog steeds zeldzamer. Dit heeft te maken met de achteruitgang van onze voedselarme milieus. Spreker zegde toe dat van zijn hand in een van de volgende maandbladen een artikel over deze insecten zal verschijnen. De opgezette libellen, die waren meegebracht, werkten zeer verhelderend om een beter inzicht in de anatomie van deze dieren te krijgen. Zij gaven echter slechts een pover beeld van de schoonheid van de levende dieren. Dit werd echter deze avond volledig "goedgemaakt" door zeer mooie dia's, het resultaat van de jacht met de ca-

mera op deze dieren. Een tijdrovende, spannende en boeiende hobby, die de hoogste eisen stelt aan vakmanschap en geduld.

Een warm applaus beloonde de heer J.F. Hermans voor deze mooie avond.

Te Maastricht op 2 februari

Nadat de voorzitter enkele mededelingen had gedaan en gewezen had op het belang van de discussieavond op 10 februari over het beleid van het Genootschap inzake natuur en milieu, was er gelegenheid om naturaliën te tonen en mededelingen te doen.

De heer Kemp wees erop dat de heer Bergmans in zijn artikel over de Muurhagedis (Natuurhist. Maandbl. 73 (1): 12-22) schrijft over de Muurhagedis op de muur langs het Klein Grachtje. Be-doeld zal wel worden de gekleurde plaat van de hand van de heer H. Rol "Straatje Maastricht" in het Verkade album uit 1938 "Onze grote rivieren"